

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

Coordinació: ESPUÑES MOLINS, MERCEDES

Any acadèmic 2020-21

Informació general de l'assignatura

Denominació	SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIÓ			
Codi	100866			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària (R 2018)	1	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Primària (R 2018) i Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	1	TRONCAL	Presencial
	Grau en Educació Primària (R 2018)	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	6	5	
Coordinació	ESPUÑES MOLINS, MERCEDES			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	<p>El treball autònom de l'estudiant té dues parts: aquell que comporta fer el seguiment de les classes, i complementar i estudiar la teoria (que es valorarà a través de l'examen final i la repercussió de la teoria dins les pràctiques individuals i grupals). I d'altra banda, la realització de les pràctiques, individuals i grupals.</p> <p>Degut al caràcter d'excepcionalitat imposat per la situació sanitària actual, el curs 2020-21 serà de docència semi-presencial, d'un 50%, amb 2h setmanals FEPTS i 2h de caràcter virtual. Aquest fet que requerirà d'un cert grau d'autonomia i organització per part de l'alumnat, comptant en tot moment de l'ajuda del professorat. En el cas dels grups grans (com en el cas del grup d'Educació Primària Dual, la docència es distribueix de la següent forma: 1h presencial setmanal i 2h de caràcter virtual setmanals. Els grups mitjans duren a terme 2h presencials de caràcter quinzenal.</p>			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i anglès en el grup bilingüe			
Distribució de crèdits	4,2 ECTS equivalents a docència del professor i treball a l'aula dins l'horari indicat per "grup gran"; 1,8 ECTS equivalents a treball pràctic en l'horari de "grup mitjà" dins i fora de l'aula.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BENABARRE RIBALTA, ROSA	rosa.benabarre@udl.cat	3	
CERVIÑO ABELEDO, IRIMIA	irimia.cerviledo@udl.cat	3	
ESPUÑES MOLINS, MERCEDES	merce.espunyes@udl.cat	8,4	
FERNÁNDEZ RODRIGO, LAURA	laura.fernandez@udl.cat	3	
GARCÍA ALIAS, MARC	marc.garciaalias@udl.cat	3,6	
MIRÓ MIRÓ, ADELINA	deli.miro@udl.cat	1,8	
TAHULL FORT, JUAN ANTONIO	joan.tahull@udl.cat	4,2	
TORRELLES MONTANUY, ÀNGELS	angels.torrelles@udl.cat	3	
TORRES GONZÁLEZ, TERESA	teresa.torresgonzalez@udl.cat	1,8	

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Aprendre a interrelacionar context social, econòmic i polític i món educatiu.
2. Analitzar les polítiques públiques educatives actuals i el seu efecte sobre els Drets de les persones, nivell actual de democràcia, igualtat d'oportunitats, equitat educativa i defensa dels Drets humans.
3. Demostrar la capacitat de d'aplicar el que ens aporta la reflexivitat sociològica dins la complexitat real del fenomen educatiu.
4. Aplicar la comprensió dels fenòmens socials relacionats amb l'Educació en relació als problemes de justícia social, desigualtats de gènere, adscripció social, ètnica i cultural, i diversitat funcional

5. Distingir el coneixement científic del "sentit comú", la formació d'estereotips i prejudicis i del concepte d'ideologia.
6. Comprendre com afecta la globalització dins una societat-xarxa que fa ús de tecnologies digitals i nous llenguatges.
7. Ésser capaços d'utilitzar i interpretar bases de dades, estadístiques i extrapolar-ne resultats.
8. Ésser capaços de fer una recerca bibliogràfica fent ús de cercadors acadèmics diversos i en llengua anglesa.
9. Demostrar la capacitat de treballar en equip i col·laborativament, desenvolupant habilitats socials i comunicatives.

Competències

Els resultats de l'aprenentatge es fan palesos en el desenvolupament pràctic de les competències. L'alumnat ha de saber fer:

1. Analitzar i reconèixer les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'escola i l'educació. Mantenir una actitud reflexiva en relació l'entorn social i cultural, l'entorn institucional en el que es treballa i en relació a la pròpia pràctica professional.
2. Aplicar el raonament crític en l'anàlisi de les diferents realitats socials derivades de la pertinença ètnica, la classe social, l'estatus sociocultural, la religió, el gènere, la ideologia del consum i els seus efectes grupals i individuals.
3. Desenvolupar projectes o programes educatius que tinguin en compte els Drets Humans i els Drets Emergents, i qualsevulla dels aspectes anteriors.
4. Expressar-se oralment i escrita de forma correcta.
5. Treballar en equip i col·laborativament, tenint en compte, el respecte a les diferències, la integració de visions diferenciades, la capacitat crítica i avaluativa dels resultats del treball.

Continguts fonamentals de l'assignatura

T.1 La mirada de la Sociologia. Teories i corrents en Sociologia de l'Educació

T.2 Socialització i agents socialitzadors

T.3 Educació i Equitat educativa

T.4 Globalització i educació. Digitalització i ús de tecnologies en l'educació.

T.5 Diversitat cultural i educació: De l'assimilació cultural a la interculturalitat

T.6 Gènere i coeducació

T.7 Educació, treball i mercat laboral

T.8 Sistemes educatius i transformacions socials

Eixos metodològics de l'assignatura

Exposició (oral i multimèdia) per part del professorat dels continguts teòrics de la matèria. Utilitzarem les classes magistrals en la introducció dels temes i dels conceptes més importants.

Lectura i anàlisi de capítols de llibre, articles científics i també articles de premsa sobre temes actuals relacionats amb la matèria.

Visionat de pel·lícules i vídeos o documentals relacionats amb els continguts de la matèria.

Debats i casos pràctics.

Iniciació a la metodologia científica a través de la tècnica de l'observació (etnogràfica).

Iniciació a l'APs.

Recerca d'informació, anàlisi i elaboració de treballs.

Exposició (oral i multimèdia) de treballs per part de l'alumnat.

Ús de plataformes virtuals.

Tutories grupals i individuals. Les tutories individuals o en grup són especialment positives per a l'alumnat per orientar i avaluar críticament el seu treball i rendiment. S'aconsella un mínim de dues tutories i totes aquelles que facin falta quan la situació ho requereixi.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

CRONOGRAMA

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS I COMPETÈNCIES	TASQUES PROFESSORAT	TASQUES ALUMNAT	AVALUACIÓ
BLOC 1 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	10%
BLOC 1 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball i ajudar a sintetitzar la informació	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	5%
BLOC 2 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	10%

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS I COMPETÈNCIES	TASQUES PROFESSORAT	TASQUES ALUMNAT	AVALUACIÓ
BLOC 2 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixin en el treball i ajudar a sintetitzar la informació	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	5%
BLOC 3 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	20%
BLOC 3 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material de pràctiques. Anàlisi del contingut de les mateixes i seguiment i tutorització del treball individual i grupal	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	15%
BLOC 4 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	20%
BLOC 4 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material de pràctiques. Anàlisi del contingut de les mateixes i seguiment i tutorització del treball individual i grupal	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	15%

Sistema d'avaluació

- **Part teòrica** (examen: 40 %)

- **Part pràctica** (60%) (Lectura i anàlisi d'articles sobre ApS i metodologia etnogràfica, participació activa a classe, etc)

L'avaluació consta d'una prova en forma d'examen. Les notes de l'examen es lliuraran en un termini de dues setmanes després de la seva realització.

Es requerirà un mínim de 5 punts sobre 10, tant a l'examen com a la part pràctica, per superar l'assignatura. La recuperació de l'examen es durà a terme a finals de gener.

L'avaluació de les pràctiques es durà a terme de forma conjunta al final de curs d'acord amb l'avaluació per competències prevista en aquesta programació docent. Totes les proves i exercicis són de caràcter obligatori.

Tanmateix, les tutories individuals i els grups mitjans serveixen per orientar l'alumne en el seu correcte seguiment de l'assignatura.

En el grup bilingüe, l'avaluació es realitzarà en anglès.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA

ALSINET, J.; RIBA, C.; RIBERA, M., i SUBIRATS, J. (2003). Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals. Barcelona:, Mediterrània.

APPLE, M. (2002) Educar "como Dios Manda" Mercados, niveles, religión y desigualdad. Barcelona, Paidós

APPLE, M.W. (1996). Política cultural y educación. Madrid, Morata.

APPLE, M (2012) Can education change society? New York. Routledge

BALL, S. J. (ed.) (2000). Sociology of Education. Major Themes. Volume II. Inequalities and Oppressions. London, Routledge.

BALL, S. J. (ed.) (2000). Sociology of Education. Major Themes. Volume III. Institutions and Processes. London, Routledge.

BALL, S. J. (ed.) (2000). Sociology of Education. Major Themes. Volume IV. Politics and Policies. London, Routledge.

BATLLE, R. (2013): El aprendizaje-servicio en España: El contagio de una revolución pedagógica necesaria. Madrid. Educar.

BAUMAN, Z (2011) Sobre la educación en un mundo líquido. Conversaciones con Riccardo Mazzeo. Paidós Ibérica

BAUMAN, Z. (1998) Globalization: The Human Consequences, Oxford, Basil Blackwell.

BAUMAN, Z. (2000). Liquid modernity. Cambridge, Polity.

BAUMAN, Z. (2010). 44 Letters from the Liquid Modern World. Cambridge, Polity.

BEN JELLOUN,T (1998). El racisme explicat a la meva filla. Labutxaca

BECK, U. (1992). Risk society: Towards a new modernity (Vol. 17). Sage.

BERGER, P.L. i LUCKMANN, T. (1988). La construcció social de la realitat. Barcelona, Herder

BERNARDI, F., & CEBOLLA, H. (2014). "Social Class and School Performance as Predictors of Educational Paths

- in Spain". *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 146, 3-22.
- BERNSTEIN, B. (1985). "Clase social, lenguaje y socialización", a *Educación y Sociedad*, 4, pp. 129-146.
- BERNSTEIN, B. (1998). *Pedagogía, control simbólico e identidad*. Madrid, Morata.
- BOCH CABALLERO, M. C. (2002). *El reto de la escuela postmoderna*. Universidad de Granada.
- BONAL, X. (2005). *Les desigualtats territorials en l'ensenyament a Catalunya*. Barcelona, Mediterrània.
- BONAL, X. (dir.) (2003). *Apropiaciones escolares*. Barcelona, Octaedro.
- BONAL, X. (2003). *Implicacions de posició en les disposicions educatives: classe, gènere i ètnia, a: Apropiacions escolars*. Barcelona, Octaedro.
- BOURDIEU, P., CHAMBOREDON, J.C., PASSERON, J.C. (1989) *El oficio de sociólogo*. S.XXI
- BOURDIEU, P. (1991). *La distinción*. Madrid, Taurus.
- BOURDIEU, P. i PASSERON, J.C. (1977). *La reproducción social: elementos para una teoría de la enseñanza*. Barcelona, Laia.
- BRUNET, I.; PASTOR, I. (1997). *Educación, trabajo y género*. Barcelona, Librería Universitaria.
- BUCHMANN, C., DIPRETE, T. A., & MCDANIEL, A. (2008). "Gender inequalities in education". *Annual Review of Sociology*, 34, 319-337.
- CASTELLS, M. (2011). *The power of identity: The information age: Economy, society, and culture (Vol. 2)*. John Wiley & Sons.
- CENCERRADO ALCAÑIZ, F. (1994). *La postmodernidad un reto a la educación*.
- DAVIS, M. (2013) "Hurried lives. Dialectics of time and technology in liquid modernity". *Thesis Eleven* (118)1; 7-18.
- DE SOUSA, B. (2020) *En el taller del sociólogo artesano*. Morata
- DEL CAMPO, S. (2001). *Historia de la Sociología en España*. Barcelona, Ariel.
- DUBET, F. (2002). *Le déclin de l'institution*. Paris, Seuil.
- DURAKOGLU, A. (2013). "Paulo Freire's perception of dialogue based education". *International Journal on New Trends in Education and Their Implications (Vol.4) Issue: 3*
- DURKHEIM, E. (1961). *Moral Education*. New York, The Free Press.
- DURU, M.; VAN ZANTEN, A. (2006). *Sociologie de l'école*. Paris, Armand Colin.
- FEIXAS, T. (2020) *Dones valentes*. Ara Llibres
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (2017) *Más escuela y menos aula*. Morata
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1995). *La escuela a examen*. Madrid, Pirámide.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1999). *Sociología de la educación. Los desiguales resultados de las políticas igualitarias: Clase, género y etnia en la educación*. Barcelona, Ariel.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M.; MENA, L.; i RIVIERE, J. (2010). *Fracaso y abandono escolar en España*. Barcelona, Obra Social La Caixa.
- FERNÁNDEZ PALOMARES, F. (2005). *Sociología de la educación*. Madrid, Pearson.
- FERNÁNDEZ VÁZQUEZ, X. R. (2003). *Educación e igualdad de oportunidades entre sexos*. Barcelona, Horsori.
- FREIRE, P. (2000). *Pedagogy of the oppressed*. Bloomsbury Publishing.

- GARRETA, J. (edit.) (2007). La relació família-escola. Lleida, Universitat de Lleida.
- GOETZ, J I LECOMPTE, M (1988). Etnografía y diseño cualitativo en investigación cualitativa. Morata
- GONZÁLEZ, M. J. A. (2017). "La educación intercultural: un camino hacia la inclusión educativa". *Revista de educación inclusiva*, 6(2).
- GUERRERO SERON, A. (1996). Manual de Sociología de la Educación. Madrid, Síntesis.
- GUERRERO SERÓN, A. (2009). Enseñanza y sociedad. El conocimiento sociológico de la educación. Apartats sobre Marx, Durkheim i M. Weber. Madrid, Siglo XXI.
- GUIONET, DR. NEVEU, E. (2005) Feminins/Masculins. Sociologie du genre. Paris, Armand Colin.
- GIDDENS, A. (2001). Sociología. Apartat: Teorías sobre la escolarización y la desigualdad. Madrid, Alianza.
- HALL, C. (2004). "Theorising Changes in Teachers' Work". *Canadian Journal of Educational Administration and Policy*.
- HARGREAVES, A. (2003). Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity. Teachers College Press.
- HERNÁNDEZ, F., i altres. (2009). Teorías sobre sociedad, familia y educación. Valencia, Tirant lo Blanch.
- HICKOX, M. S. (1982). "The Marxist sociology of education: a critique". *British Journal of Sociology*, 563-578.
- KOSER, K. (2007). International migration: a very short introduction. Oxford: Oxford University Press.
- KYMLICKA, W. (2007). Multicultural Odysseys. Navigating the New International Politics of Diversity. Oxford, University Press.
- LLEVOT, N. (ed.) (2006). La educación intercultural: discursos y prácticas. Lleida, Universitat de Lleida.
- LLEVOT, N., MOLET, C., GARRETA, J. BERNAD, O., DOMINGO, J. (2017). Diversidad religiosa en los centros escolares de Cataluña: religiones y multiculturalidad. Lleida: Milenio.
- MAYORAL, D. (2007). "La organización social del género", a R. Merino i G. de la Fuente, Sociología para la intervención social y educativa, pp.188-221. Madrid, Complutense
- MAYORAL, D.; MOLINA, F. (2002). Les desigualtats ocultes: llengua, cultura i educació. Lleida, Pagès.
- MIGUÉLEZ, F. (coord.) (1997). Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània. Capítol 5: Altres eixos d'estructuració social. Barcelona, Proa / Universitat Autònoma de Barcelona.
- MIRÓ, D., MOLINA, F., SELFA, M. (2016). Una experiencia de Aprendizaje Servicio y Arte: relaciones de colaboración entre escuela y universidad. *Cuadernos de Pedagogía*, Nº 470, pp. 32-36.
- MOLINA, F. (2002): Sociología de la educación intercultural. Buenos Aires, Lumen.
- PUIG ROVIRA, J.M. (coord.) et Al. (2015): *11 ideas clave. ¿Cómo realizar un proyecto de Aprendizaje Servicio?*. Barcelona. Graó.
- PUIG, J. M.; PALOS, J. (2006): Rasgos pedagógicos del aprendizaje-servicio. *Cuadernos de Pedagogía*, 357, 60-63.
- SERRA I SALAME, C. (2002) Antropología de la educación: l'etnografia i l'estudi de les relacions interètnicas en l'àmbit de l'educació secundària Ed. Universidad de Girona
- SAMPER, L. i GARRETA, J. (2006). "Identidad e inmigración. Discursos sobre identidades y alteridades", a *Témpora*, 9; pp. 15-33.
- SEBASTIÁN RAMOS, A.; MALIK LIÉVANO, B. (2001). Educar y orientar para la igualdad en razón del género: perspectiva teórica y propuestas de actuación. Madrid, UNED

- SUÀREZ OROZCO, C. i SUÁREZ OROZCO, M. (2008). Històries d'immigració. La comprensió dels patrons de rendiment escolar dels joves immigrants nous. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.
- TOURAINÉ, A. (2007). La mirada social. Un marco de pensamiento distinto para el siglo XXI. Barcelona, Paidós.
- TROMAN, G. (2008). "Primary teacher identity, commitment and career in performative school cultures". *British Educational Research Journal*, 34(5), 619-633.
- UNESCO (2007). Compendio mundial de la educación 2007. Montreal, Instituto de Estadística de la Unesco.
- VELAZCO, H.M I DÍAZ DE LA RADA, MA (2018). La lógica de la investigación etnográfica. Un modelo de trabajo para etnógrafos de la escuela. Editorial Trotta.
- WARD, D.A., CARTER, T.J. i PERRIN, R.D.(1994). *Social Deviance. Being, Behaving, and Branding*, Needham Heights, Allyn and Bacon.
- WILLIS, P.(1988) *Aprendiendo a trabajar*. Akal
- ZANFRINI, L. (2008). *La convivencia interétnica*. Madrid, Alianza.